

WSTĘP

W Katedrze Polityki Ekonomicznej Uniwersytetu Łódzkiego prowadzone są od lat badania nad problematyką rynku pracy, zatrudnienia i bezrobocia. W różnych okresach naszej działalności znajdowano środki finansowe ich realizacji. Niestety zmiany finansowania badań naukowych znacznie ograniczyły możliwości dotowania naszych prac. Dlatego od kilku lat korzystamy niemal wyłącznie ze środków przydzielanych nam na tzw. działalność statutową oraz na badania własne, otrzymywane z budżetu macierzystej uczelni. Środki te oczywiście są niewystarczające, toteż zakres naszych badań znacznie się zawężył. Nie prowadzimy od kilku lat badań ankietowych, nie rozpisujemy różnego rodzaju kwestionariuszy do przedsiębiorstw, biur pośrednictwa pracy czy też innych instytucji, biorących udział w kształtowaniu rynku pracy.

Prace nasze oparte są niemal wyłącznie na badaniach własnych, analizie materiałów empirycznych, oficjalnej statystyce, bogatej literaturze przedmiotu. Powstają w ten sposób opracowania większe, książki, studia, kwalifikujące do uzyskania stopni naukowych, a także artykuły naukowe i przyczynki, które staramy się publikować w różnych czasopismach. Ostatnio poprzez współpracę z Instytutem Pracy i Polityki Socjalnej pracownicy katedry włączyli się w programy badawcze, sponsorowane centralnie. W tym nurcie powstają też elaboraty związane z rynkiem pracy.

Prezentowany zeszyt naukowy jest kolejnym szóstym tomem, przygotowanym w większości przez pracowników Katedry Polityki Ekonomicznej. Jak już wspominaliśmy w poprzednich przedmowach, wydawanie zeszytów naukowych ma już swoją wieloletnią tradycję. Od kilkunastu lat były one publikowane pod wspólnym tytułem *Problemy demografii i zatrudnienia*. W zmienionej zaś sytuacji oraz koncentracji badań naukowych w katedrze od początku lat dziewięćdziesiątych zeszyty te wychodzą pod zmienioną nazwą *Rynek pracy i bezrobocie*. Sądzymy, iż jest ona adekwatna do zainteresowań autorów, odzwierciedla główny nurt uprawianych badań, a także wychodzi naprzeciw potrzebom teorii i praktyki gospodarczej.

Artykuły zawarte w niniejszym tomie dotyczą przede wszystkim rynku pracy, zatrudnienia i bezrobocia. Jest to pięć artykułów, stanowiących w dużej

mierze zwartą całość, będącą umownie częścią pierwszą zeszytu. Następnie prezentujemy część drugą, dość luźno powiązaną z rynkiem pracy, niemniej jednak uzupełniającą podane problemy.

Zwracają uwagę rozważania na temat transformacji systemowej i rynku pracy w latach 1990–1995, zwłaszcza iż zastosowano tutaj odniesienia do gospodarek różnych państw oraz występujących odmienności. Wiele miejsca poświęcono rynkowi polskiemu, wskazano na gospodarcze uwarunkowania jego funkcjonowania. Wyodrębniono cele strategiczne, operacyjne i strukturalne gospodarki narodowej. Przytoczona literatura obcojęzyczna i polska oraz dane faktograficzne stanowią dobrą podbudowę podjętych badań. Kolejne rozważania dotyczą przeciwdziałania bezrobociu w Republice Federalnej Niemiec. Autorzy tego artykułu niejednokrotnie podejmowali ową problematykę, rozpatrując ją z różnych punktów widzenia. Na podstawie literatury prezentują oni wybrane koncepcje ograniczania bezrobocia w Niemczech, zastanawiając się nad możliwościami ich wykorzystania w warunkach polskich. Takie podejście jest w pełni uzasadnione i bardzo potrzebne dla naszej praktyki społeczno-gospodarczej. Przybliżenie czytelnikowi polskiemu stosowanych bądź proponowanych strategii może być przydatne zarówno w celach dyskusyjnych, jak i dla empirii gospodarczej.

Problematyka lokalna rozpatrywana jest w dwu kolejnych artykułach, które dotyczą łódzkiego rynku pracy. Autorki poddają analizie lokalną politykę rynku pracy województwa łódzkiego w latach 1990–1996. Zwracają uwagę na przeobrażenia, jakie nastąpiły na skutek transformacji systemowej. I tu również, podobnie jak w innych regionach kraju, zjawiskiem masowym i niekorzystnym jest bezrobocie. Pod tym względem województwo łódzkie zostało zaliczone do rejonów szczególnie zagrożonych. Zastosowano więc wszelkie środki w celu ograniczenia owego zjawiska. Autorki wskazują na skuteczność podejmowanych form aktywnego zwalczania bezrobocia, na rolę, jaką odgrywają lokalne służby zatrudnienia i pośrednictwa pracy. Szczególne znaczenie mają prace interwencyjne, szkolenie w celu podnoszenia kwalifikacji, a także udzielanie kredytów na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Autor następnego artykułu rozpatruje zmiany w strukturze pracujących w gospodarce województwa łódzkiego w latach 1990–1996. Obydwa artykuły uzupełniają się, dając obraz przemian w gospodarce i w strukturze zatrudnienia. Na tym tle rysują się zręby lokalnej polityki zatrudnienia, która powstając pod wpływem owych przemian, jednocześnie ją warunkuje.

Część druga, jak już zaznaczyliśmy, luźno jest związana z częścią pierwszą. Zawarte są tu rozważania na temat zagadnień definicyjnych małych i średnich przedsiębiorstw oraz marketingu w sektorze publicznym. Trzy artykuły dotyczą gospodarki komunalnej i mieszkaniowej. Taki stan jest wynikiem stałej i długoletniej współpracy naszej katedry z Zakładem

Gospodarki Komunalnej Uniwersytetu Łódzkiego, stąd wspólne publikacje wydają się sprawą naturalną. Ponadto autorami trzech, zamieszczonych w tej części artykułów są młodszy pracownicy naukowcy, zwłaszcza doktoranci, dla których często są to debiuty wydawnicze. W naszym przekonaniu podjęte zagadnienia należą do istotnych i ważnych dla teorii i praktyki gospodarczej. Sądzymy ponadto, iż wzbogacą zakres i zainteresowania wydawanych przez nas zeszytów naukowych.

Warto raz jeszcze podkreślić, że w Katedrze Polityki Ekonomicznej UŁ prace badawcze nad zagadnieniami rynku pracy i bezrobocia, a także problemami z tym związanymi są nadal kontynuowane. Mamy nadzieję, iż prezentowany zeszyt naukowy będzie złożony do druku w dotychczasowym corocznym cyklu wydawniczym.

Halina Mortimer-Szymczak

Łódź, luty 1996 r.